hullus rigor accessionis eum vltra tetigerit. Sed & rhythmicum hymnum, quem in eius honorem Gaudentium Episcopum composuisse ferunt, cantare de ipso sedule consueuerat. incurabili febre liberatur.

XIII Sed & temporibus sanctæ memoriæ Ansoaldi Episcopi, dum quidam custos tituli sancti Petri, quistus est in castro maiori, in suburbano fundo possessionis ipsius tituli, cognomento Baronica, depositionem beatissimi Philastrii non rite celebrans, tantumque diem inhonorans, familiam suam in area laborare coegisset, ita vt fatigati suo sudore, flagellis triticum à paleis excuterent, dicentes, Sancti Philastrii festum est, requiescere solito debemus: & ipse magis, vt operi instarent, minans terreret eos, ilico correptus à spiritu, per aream vexari cœpit amens. Qui ab attonitis familis suis captus & vinctus, & insolito more turpiter ad præfatum titulum deductus est, & tamdiu catenis est vinctus, donec sese, inhonorando tantam festiuitatem, professus est deliquisse, & testis proprii delicti, & beatissimi Philastrii honoris effectus est. Vide pœnã violãtis terias S. Philastrii.

XIV. Post aliquod autem huius temporis spatium quidam diues Brixiensis eodem die festo depositionis beati Philastrii, in suburbanum casale suum, quod vocatur Caloniola, pro fœni collectione operarios incaute misit, & iam sicco fœno, & partim palustris, partim aggeribus aggregato, tam procellosa coruscatio subito, tamque præceps affuit, vt instar pulueris, omnis collectio diei ipsius ab oculis eorum elapsa fuerit, intantum vt nec vnus manipulus remansisset. Vnde factum est, vt prædictus diues post hæc annuam festiuitatem sancti Philastrii venerabiliter obseruaret, & iacturam suam profitendo, testis nostri fieret Præsulis. Cui enim Dauid cecinit, Misericordiam & iudicium cantabo tibi Domine, & qui iusto iudicio hostem humani generis reprobauit, & vt pia misericordia condolens, suam degeneratam creaturam, id est, humanum redimeret genus, formam serui assumpsit, hoc est, omnipotens æternus Deus qui in vna eademque essentia, omnipotentia, æternitate, diuinitate, carente initio & fine, auctione & diminutione, variatione atque diuisione, & gignens, & genitus, & procedens, hoc est, pater, & filius, & Spiritus sanctus, cuius consilio persona geniti, humanitate perfecta est, quam misericorditer suspenso iudicio cum nostratibus, sic & in omnibus, & cum omnibus in hac re mirabiliter egit. O dilectissimi Brixienses, quorum vnum febribus afflictum, mente humiliatum eripuit: alium scienter arroganterque peccantem, in sese corripuit: tertium, vtpote popularem hominem, ignoranter forsan peccantem, in rebus suis afflixit, hoc est, in materie commissi: quoniã vnus oratione obtinuit, quod fide credidit: alius vero, quia instanter vi cogens, nec famulo Dei honorem, nec suis cessit misericordiam, turpiter publiceque intrinsecus correptus, pura tenus professione est, vt sibimet fieret emendatio, & aliis exemplum: Tertius vero, qui vtpote precio operarios conduxit, & sobria voluntate famulos misit, extrinsecus damnum passus est, Nam totum illud amisit, quod in illicito tempore operari nixus est, cum materie siquidem sua. Habebat enim viridia gramina, & sine peccato sicca, vt oportet, habere poterat: sed quia illicite siccare voluit, ipsam funditus amisit materiam, disponente vel permittente prouidentia Domini nostri Iesu Christi, cuius amator fuit Philastrius, & cuius amorem nos cunctos oportet quærere. Qui substantialiter & coæternaliter & æqualiter indiuise viuit & regnat cum patre & Spiritu sancto per omnia sæcula sæculorum, Amen. Item alterius. *Psalm. 10.*

DE S. FRIDERICO EPISCOPO VLTRAIECTENSI ET MARTYRE, EX QVODAM INSIGNI EIVSDEM ECclesiæ MS. Codice: sed F. Laurentius Surius mutauit stylum. AN. 810.

I. Sanctus Fridericus natione Friso, nobilis quidem fuit genere, sed nobilior sanctitate. Is in primis ætatis initiis & teneris annis Angelicam potius, quam humanam in terris visus est vitam degere. Libenter enim se adiungebat ad viros Deum timentes, & ludos puerileis prorsus respuebat: ad ecclesiam prompta animi alacritate properabat, & quicquid ibi lectum aut cantatum esset, intentis auribus accipiebat: domumque reuersus, matri suæ, si quid intellexisset, referebat. Ea res lætitiam matri attulit, adeo vt inuito patre eum patribus quibusdam commendarit literis imbuendum, quos etiam tum muneribus, tum precibus solicitans obsecrabat, vt eum sanctæ religionis semitam & peccati deuitandi rationem docerent. Interea nocturna quadam, eaque cœlesti visione sibi admoneri visa est, vt puerum inde ablatum, sancto Ricfrido Traiectensis ecclesiæ antistiti commendaret. Et mox ingenti perfusa gaudio, quod Deo puerum curæ esse videret, licet reluctante patre, eum Traiectum adduxit, & memorato præsuli commendauit. Is vero spiritu prospiciens, illum se post decessum suum habiturum in cathedra successorem, ceu filium & hæredem liberalibus pariter & Ecclesiasticis curauit disciplinis accurate instituendum. Proficiebat igitur in melius Fridericus, & semper in virtutum scala ad gradus sublimiores contendebat. Nam cœlestibus auctus benedictionibus, cum adolescens sanctissimus etiamnum in scholis ageret, officium suum non prætermittebat, sed cunctis tum maioribus, tum minoribus luculenta promebat dogmata. Si quem intra domum Dei risu aut iocis dissolutum vidisset, blande suauiterque admonebat, vt ab iis sibi temperaret: simul erudiens eum, quemadmodum diuinum cultum exercere deberet. Iulii 18. Sanctissima eius puericia. Litteris imbuitur. Commendatur episcopo Traiectensi.

II. Multos vero necdum originis culpa absolutos, catechesi instituebat: & præco lucis sempiternæ, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum, tetros ex eis dæmones profligabat. Ad annunciandum populis Euangelium Dei semper paratus erat, memor scripturæ, dicentis: Clama, ne cesses: quasi tuba exalta vocem tuam, & annuncia populo meo scelera eorum. Audiens eum sapiens, euadebat sapientior, & eo loquente, ori suo digitum imponebat. Cum ergo sic manum misisset ad aratrum, vt non respiceret retro, vt regno Dei esset aptus, Subdiaconus ordinatus est. Eum gradum adeptus, vigiliis, orationibus, & perpetuis ieiuniis pro Christi nomine cœpit affligere corpus suum, humanamque gloriam pro nihilo ducere, pulchre tenens illud Dauidicum: Cum interierit homo non sumet omnia, neque descendet cum eo gloria eius. Facultates porro suas per manus inopum & miserorum transmisit in cœlum, ne vel ærugine, vel tineis corrumperentur, vel à fratribus effoderentur. Atque ita in cœlesti illo repositorio semper habebat defixum cor suum, vbi se suos nouerat thesauros condidisse. Erat plane verus Israëlita, cuius in spiritu nullus inerat dolus, ex cuius ore nullum vnquam auditum est mendacium. Lædebat neminem, nec cuiquam fraudem fecit: nullum odio prosecutus est: nemini fecit, quod sibi nollet fieri. Ad communionem corporis & sanguinis Domini, sacrorum portitor vasorum, mundum & castum se seruabat, & ab omni carnali immunditia liberum, quemadmodum illis, qui eius sunt ordinis, per Prophetam præcipit Dominus: Mundamini, qui fertis vasa Domini. *Ioban. 1.* *Esa. 58.* Ordinatur subdiaconus. *Psalm 48.* Multa vitæ innocentia. *Esa 52.*

III. Postquam autem egregius vir factus est Diaconus, quantopere in cultu & seruitio Dei nocte ac die desudarit, nullus vnquam pro dignitate explicare valebit. Erat, iuxta Apostoli doctrinam, pudicus, non bilinguis, non multo vino deditus, non turpe lucrum sectans, ineptas fabulas deuitans, seniores non increpans, minores non contemnens, habens fidei mysterium in conscientia pura: exemplum se præbens fidelibus in verbo, in conuersatione, in charitate, in fide, in castitate, in patientia, in humilitate, in temperantia, & omni morum integritate: gradum sibi acquirens bonum & fiduciam multam in Christo Iesu. Tantus illi inerat ardor Spiritus sancti, vt nec aduersis frangeretur, nec extolleretur prosperis. Cernens autem Ricfridus Episcopus tot eum virtutibus instructum, ingenti afficiebatur gaudio, quod talem esset habiturus successorem: iussitque eum secundum à se locum obtinere, sacerdotio eum initians, quamuis inuitum. Mox autem initiatur. Fit Diaconus. *1. Tim. 3.* *1. Tim 5.* *1 Tim 3.* *1. Tim. 4.* Sacerdotio

autem nomen eius, diuina id agente prouidentia, per omnem terram adeo diuulgatum est, vt etiam regias penetraret aures, & ab omnibus ceu vir Apostolicus honoratus sit. Porro Ricfridus antistes, vir omni bonitate conspicuus, leni correptus febre, iam multa ætate grauis, terræ reddidit corpus, cœlo spiritum, Angelorum legionibus stipatum. Eoque humato honorifice, Clerus & populus, instinctu sancti spiritus permoti, nullum alium se aiunt eligere aut velle Episcopũ, nisi Fridericum, hominem multa veneratione dignum.

Obit Ricfridus Episcopus.

IV. INTERIM Ludouicus rex, Caroli Magni filius, in quandam Rheno propinquam vrbem peruenit cum Iudith coniuge sua consecranda: quam, ne ab Episcopis anathemate feriretur, in Galliis apud se retinere non audebat. Is Ricfridi obitu comperto, per legatos suos mandauit Traiectensis ecclesiæ senioribus, vt Fridericum sibi Episcopum deligerent, & electum cum summo honore ad ipsius palatium adducerent: nesciens iam omnes Traiectenses id ante decreuisse, quod & ipse & primates eius percuperent. Sed simulatque vir Dei isthuc percepit, se tanto honore indignum proclamauit, nec debere se hominem sceleratum, aliorum pontificem fieri. Populo autem contra asseuerante, neminem illo magis idoneum inueniri, quem sibi vellent præfici: vir Dei ingemiscens obstupuit, & coram omnibus illis chrymans, ait: Cum sim homo peccator, quo pacto ouium Christi possum pastor effici? Quid ita me vultis habere rectorem qui regere non didici, quique me, omnium infimum facile agnosco? Quæso ab hac sententia cessate, & ad alium me dignioremoculos animosque adiicite, in me enim nihil, quod Deo gratum sit, comperietis. Paulo autem, vt nostis, affirmante, oportet, Episcopum esse irreprehensibilem, sobrium, prudentem, ornatum, pudicum, hospitalem, doctorem: non vinolentũ, non percussorem, sed modestum: non litigiosum, non cupidum, non neophytum, suæ domui bene præpositum. Ego vero, qui domui meæ præesse non noui, quo modo Ecclesiæ Dei diligentiam habebo? Qui peccati trabem ex oculo meo educere nequeo, qua ratione ex aliorum oculis festucam euellam?

Vide quam recuset Episcopatum.

1. Tim. 3. Qualis debeat esse Episcopus.

V. CVM hæc atque alia consimilia dixisset, missi denuo sunt ex palatio Regis viri potentes, qui dicerent ei, si quidem velit Regis gratia frui, vt quamprimum cum maioribus natu ad ipsum properet. Tum ille confestim surrexit, dicensque non esse Regis iussa negligenda, sed parendum eius voluntati, ad Regis aulam proficisci cœpit. Sperabat enim se apud Regem effecturum, ne Traiectensibus, tanquam indignus, Episcopus daretur. Vbi ad palatium peruenit, Ludouicus Rex postquam eum conspicatus est: Gratus, inquit, mihi est aduentus tuus serue Dei: & cum osculatus eum esset, orauit, vt in apposita sede ipsi assideret. Deinde cunctis aulæ proceribus accitis, Rex Traiectenses percontatur, quem velint habere antistitem, polliceturque se illum ipsis daturum, quem cuperent. Responderunt omnes vno ore: Nos hodie profecto nullum eligimus alium, nisi hunc, qui adest, dominum Fridericum. Eum nos nouimus, quippe à puero apud nos versatum, & quæ Deo sunt grata, hactenus sectatum. His dictis, Rex præcepit beato viro, vt veste sacerdotali indutus, ordinandus accederet: addens, eam esse Dei voluntatem, vt id fiat, quod omnium animis sederet, nec se vllo pacto debere obluctari. At vir Dei lachrymabundus surrexit, Regemque pronus adorans, Precor, inquit, domine mi rex, ne istis assentias in eo, quod postulant: sed eligant, te iubente, sanctiorem aliquem, & ego, si id feceris, quicquid iure hæreditario possidebo, libens tibi tradam. Non enim potest esse pastor idoneus, qui irruente lupo, nec se, nec gregem tueri potest. Ego vero quinam gregem Dei aduersus lupos conseruare potero, qui nec è meipso quidem illos arcere noui? Timeo sane vir probrosus plebis sanctæ fieri Episcopus, cum quod infirmum est, solidare: quod ægrotum, sanare: quod confractum, alligare: quod abiectum, reducere: quod perditum, requirere nesciam. Horrendum est, teste Apostolo, incidere in manus Dei viuentis, cuius ista apud Prophetam minitabunda vox est: Væ pastoribus, qui pascunt semetipsos, & item: Ecce ego ipse super pastores requiram gregem meum de manu eorum, & sanguinem pereuntis in die tribulationis exigam ab eis.

Regibus est parendum.

Mire detrectat munus antistitis.

Hebr. 10. Ezech. 15.

VI. HÆC illi prolixe prosequenti, Rex per nomen Christi adiurato pedum tradidit, & coram se Episcopum eum ordinari præcepit. Tum ille cernens nulla ratione se posse subterfugere, mœstus ad templum se contulit, multa militum caterua sequente, ibique tales Domino preces gemebundus obtulit, manibus in cœlum sublatis. Domine Deus omnipotens, qui in Trinitate perfecta dominatis & regnas: cui secreta omnia patent, qui scrutaris renes & corda: tu scis, quod inuitus cogor pontificis munus exequi. Non enim sic ego sum corpore & animo constitutus, qualem tu me velles. Interim nihilo minus credo, piissime & amantissime Deus, te volente isthuc fieri. Itaque totis te visceribus rogo, quoniam tibi soli peccaui, & malum coram te feci vsque in præsens; vt delicta iuuentutis meæ & ignorantias meas mihi condones, malorum præteritorum des veniam, à futuris serues: vt ad viam veritatis reductus, nocte ac die possim meditari & scrutari legem tuam, facereque quod tibi sit gratum & acceptum. Sana me Rex æternæ gloriæ, medice medicorum, medicina male habentium, instaurator eorum omnium, qui sperant in te: saluum me fac, & saluus ero: quia tu es laus mea, lux mea, pax mea, spes & gloria mea, pulchritudo & beatitudo mea, refugium meum, vita & fortitudo mea, consolatio, illuminatio & corona mea: qui viuis & regnas per omnia sæcula sæculorum, Amen. Misericors & miserator, qui neminem vis perire, sed omnes saluos facere: pœnitet me criminum meorum, quæ hucusque admisi aduersum mandata tua. Itaque recipe me pœnitentem, & de tua misericordia confidentem, tua enim vox illa est: Viuo ego: nolo mortem peccatoris, sed vt magis conuertatur & viuat. Exorabilis Domine, exaudi me deprecantem, sicut audisti latronem à cruce pendentem, & prope sero pœnitentem, & largire mihi spiritum sapientiæ & intellectus, spiritum consilii & fortitudinis, spiritum scientiæ & pietatis, & spiritum timoris tui. Pone verbum tuum in ore meo, vt docere possim populum tuum pro voluntate tua, & fac me fortem & constantem in cæremoniis tuis: vt tuæ protectionis vallatus armis, omnes meos gregisque tui mihi crediti visibiles & inuisibiles vincam hostes. Confirma me in omni opere bono, & dirige gressus meos in semitis tuis: & non veniat mihi pes superbiæ, neque manus peccatoris moueat me. Pone custodiam ori meo, & ostium circumstantiæ labiis meis, ne ex eis egrediatur verbum mendax in conspectu tuo, sed quod omni tempore placeat tibi. Custodi gregem tuum rex regum & domine dominantium, & pastor pastorum, cui ego iam præficior pastor criminosus: ne quam lupus rapax ouem ex illo rapiat & dilaniet, sed tua sancta dextera semper illum foueat ac tueatur. Tu scis Domine, quarum ego rerum indigus sim, & quid petere abs te debeam. Præsta tu id mihi, quemadmodum ego spero, & confido tibi.

Cogitur fieri Episcopus.

Attende deuotam eius orationem.

Ezech. 18. Luc. 22.

Esaia 11.

VII. VIX precem hanc absoluerat, cum ecce Rex cum aliis superuenit Episcopis, eumque curauit ordinandum cum multa celebritate. Quas vero laudes & grates Clerus & populus, eius consecratione mirifice exhilarati, Domino egerint, paucis dici non possit. Peractis omnibus, quæ ad eam rem pertinerent, Imperator Clerum & quotquot illic aderant nobiles & ignobiles, ad suum inuitauit conuiuium, & pro amore sancti viri diem illum haud secus atque insignem solennitatem, cum multa lætitia ad vesperam vsque exegit. At sanctus Episcopus, memor beatæ Cæciliæ, quamuis corpore videretur interesse epulis, spiritu tamen cum Domino epulabatur, hos secum versiculos tacite reuoluens: Ciba me Domine pane vitæ, & aqua sapientiæ, vinoque compunctionis pota me: quoniam dedisti metuentibus te significationem, vt fugiant à facie arcus. Peracto prandio, more suo vacabat eloquiis diuinis, peccatorum suorum remedia poscens à Deo. Nec paruipendendum sibi existimabat onus pontificium, in ipsius humeros coniectum.

Cõsecratur Episcopus.

Inter epulas studet compunctioni.

Psalm. 59.

VIII. ALTERA luce Imperator secum animo voluens, propter illicitum matrimonium fieri posse, vt quandoque ab Episcopo Friderico communione priuetur: iussit eum accersiri, & coram Episcopis, qui aderant, eum demulcendo sic alloquutus est: Dominus te in sacerdotem magnum elegit charissime, tanto muneri idoneum te sciens. Oro igitur, vt perseueret

seuéret in te studium adhortandi & verbum Dei prædicandi apud feroces maritimas gentes. Est sanè insula Vualachrana, tibi, vt reor, satis cognita, in qua proh dolor, quod nupèr ad nostras peruenit aures, passim sibi matrimonio iungunt neptes suas, aut etiam, quod est deterius, sorores, vel ipsas quoquè matres suas. In illa autem insula, vti satis constat, antecessores tui strenuè laborârunt: quod verò ipsi excolere non potuêre, tibi proculdubiò absoluendum reliquerunt: Adiuro igitur te per Deum viuum & verum, vt si quis siue nobilis, siue ignobilis, siue Dominus, siue seruus, diues vel inops, à Christiana religione aberrans, eiusmodi se facinoribus contaminârit, vbi primùm id resciueris, corrigas illum. Quòd si reprehensus abs te, non se ad meliorem frugem receperit, & te vel Ecclesiam non audierit, à communione fidelium authoritate tibi tradita illum separes, sitq; ceu ethnicus & publicanus, donèc vera pœnitentia conuertatur ad Dominum, qui semper paratus est misereri. Corrupti mores in insula Vualachranæ.

IX. His ab Imperatore dictis, vir sanctus ingemuit, aitque ad illum: Grauiter quidem me obstringis Domine Imperator, sed quæso, dic mihi, num salua tua gratia facturus sum, quod hortaris. Tum Imperator, quasi iam de se securus. Non solùm, inquit, salua mea gratia id feceris, sed si voluëris, me quoquè ea in re adiutorem habebis. Mox vir sanctus, plenus spiritu Dei & memor sermonis, à Domino ad Ieremiam dicti: Probatorem dedi te in populo meo robustum: & scies, & probabis vias eorum: ad Imperatorem se inclinans, ait: Dic mihi, oro, Domine Imperator, si sit edendus piscis, à capiténe, an à pedibus incipiendum est? si fabrica construenda, à parietibusne, an verò à fundamento inchoandum? Imperator facilè aduertens, quorsùm ista spectarent, non sine admiratione respondit: Piscis pro meo iudicio rectiùs à capite primùm editur, atque indè ad caudam vsque proceditur. Fundamentum quoquè priùs collocandum est, deindè parietes extruendi, alioqui sine dubio collapsuri Rectè, inquit vir sanctus, mi Domine, locutus es. Et eccè Dominus te voluit esse caput & fundamentum Ecclesiæ suæ, vt bonum omnibus de te exemplum præbeas. Itaq; à capite mihi sumendum est initium, vt ab illo exclusis vitijs, & fundamento probè collocato, per corpus ad caudam, Deo me adiuuante, pro viribus pertingam, & parietes in sublime promoueam. Tu ergò qui Domine stare te existimas: sed quamuis grauem iam ruinam feceris, vide tamen, ne grauiùs cadas. Habes coniugis loco Iuditham tibi sanguine propinquam, Guelphi Bauarorum Ducis filiam: quam si non repudiaueris, & dignam Deo egeris pœnitentiam, iam antè prædico tibi imminere regno tuo immane excidium, completumque in te sermonem illum Saluatoris: Surget gens contrà gentem, & regnum aduersùs regnum. Tradet autem frater fratrem in mortem, & pater filium, & insurgent filij in parentes, & morte eos afficient. Quæ quidem si in tua tempora non inciderint, poteris securus vti frui isthac fœmina. Sin autem inciderint, non poteris habere ambiguum, non fuisse gratas Deo nuptias istas. Scriptum est enim: Omnis homo ad proximam sanguinis sui non accedat, vt reuelet turpitudinem eius, & iterùm: Anima, quæ fecerit quippiam ex istis, peribit de medio populi sui. Et Salomon in Prouerbijs: qui adulter est, inquit, propter cordis inopiam perdet animam suam. Turpitudinem & ignominiam congregat sibi, & opprobrium illius non delebitur: quia zelus & furor non parcet in die vindictæ. Et Apostolus scribit Corinthijs. Fugite fornicationem. Omne peccatum quodcunque facit homo, extra corpus est. Qui autem fornicatur, in corpus suum peccat. itemque alibi: Fornicatores & adulteros iudicabit Deus. Et reuerà etiamsi coniunx tibi legitima foret, Domine Imperator, nec tuo fata sanguine, at nihilominùs illud Apostolicum animaduertere debes, quod ille diuinitùs tradit: Qui habent vxores, quasi non habentes sint. Quid verò beatus Gregorius in Canonibus dicat, quæso nè molestè feras, si commemoremus. Si quis, inquit, duxerit neptem in coniugio, anathema sit. Itaque si vis æternos gehennæ cruciatus euadere, & vita frui sempiterna, vera ductus pœnitentia, sperne isthuc coniugium, & ad Dominum conuertere, vt det veniam tibi. Vana est enim huius mundi gloria, & omnis caro fœnum.

Iocem 6.

Hũc Guelphum quidam volunt primum comitem Altorffensem.

Leu. 21.

Leu. 18.

Prouer. 6.

1. Cor. 6.

Heb. 3.

1. Cor. 7.

Reprehendit illicitas Ludouici Imperat. nuptias.

X. Cum hæc diceret vir sanctus, & multi etiam pontifices eius sententiam confirmarent, atque abolendum tam inuisum matrimonium, permulta sacrarum literarum testimonia proferrent, neque ea tamen Imperator ità vt parerat, animaduerteret, rursùs vir Dei sic eum compellauit: Nos quidem, Domine Imperator, secundùm Apostolum, Deum timere debemus eiusq; seruare mandata: te autem honorificare, & in rebus bonis consentire tibi: mala autem non modò non approbare, sed etiam corrigere, dicente scriptura: Si non fueris locutus, vt custodiat se impius à via sua, ipse impius in iniquitate sua morietur: sanguinem verò eius de manu tua requiram. Nos igitur si tibi peccatum tuum non indicaremus, neq; id reprehenderemus, tu ab illo te non reuocares, nec connitereris redire ad vitam, nosque vnà tecum propter silentium nostrum æternis ignibus addiceremur. Quamobrèm nobis ex officio incumbit, spiritalibus consilijs sanare peccato laborantem.

1. Pet. 2.

Ezech. 3.

XI. Vix sermonem hunc beatus Episcopus absoluerat, & Imperator erubescens, ad tempus doluit, defixisque humiliminibus, illachrymans dixit: Peccaui, & deflexi à recto itinere: agnosco erratum meum, vestroque me iudicio submittens, libenter quod à me perperàm gestum est, corrigam. Respondit Deo dignus Episcopus Fridericus: Id si tu ex animo feceris, cum Domino redibis in gratiam, qui, vt tu ipse dixisti, misericors est, & semper paratus misereri: eritque tibi pater, & tu illi filius, si tamen ab illo retrò non recesseris. Noli ædificare domum tuam super arenam, sed potiùs super petram: nè irruente imbre, & ventis flantibus, & flumine inundante cadat, & fiat ingens ruina illius. Nos verò non cessabimus orare pro te & postulare, vt implearis cognitione voluntatis Dei, & ambules dignè coram illo, per omnia placens ei. Tu autem tenta teipsum, & proba num sis in fide. Reddet proculdubio iustus iudex in illo tremendi iudicij die vnicuique iuxta opera sua. His tandèm confectis, cum cæteris pontificibus Imperator beatum virum vocauit ad prandium: ac deindè cum summo honore à se Traiectum dimisit. Cumque ad Rhenum ventum esset, eius regionis Clerus & populus, qui domi remanserat, in vnum collectus, illi ruit obuiàm, Deoq; pro optato pastore gratias agens immensas, ad castrum eum cum dignis laudibus deduxit, atq; in templo beatissimæ matris Dei, vbi cum socijs conditus est martyr Bonifacius, in Episcopi sede eum collocauit. At ille suo more ad singulas sanctorum aras precaturus accessit, & eodem die sacrificium offerens, cùm ad populum conionatus & ei benè precatus esset, peracto ministerio, domum abire permisit.

Imperator lachrymatur, agnoscens culpam suam.

Matth. 7.

Rom. 2.

Apoc. 22.

Accipitur honor ficè a Traiecten. S. Friderico.

XII. Mansit autem in eodem castello diù satis, populum docens, ità vt quicquid illic vetusti erroris relictum erat, diuinis eloquijs exterminârit. Non efferebatur animus eius pontificia dignitate, sed conuenientèr scripturæ diuinæ, quanto erat maior, tanto se magis humiliabat in omnibus. In præstandis eleemosynis æquè, vt anteà, fuit largus, ad suscipiendos peregrinos semper paratus, captiuis & compeditis liberandis deditissimus. Visitabat infirmos, nudos vestiebat, cunctis se affabilem & amabilem exhibebat, vigilijs & orationibus delectabatur, cum Propheta septiès in die laudem Domino dicebat. Semper vno & eodem erat animo: odij & iræ planè expers, pacis verò & concordiæ studiosus, morum integritate nulli secundus. Quicquid in mutis templi, fratrum domicilijs & in parietibus castri collapsum fuerat, instaurauit, & religiosioribus quibusdam clericis & laicis, nè quid erroris aut perturbationis existeret, asseruandum commendauit. Deindè Diœcesim suam visitare cupiens, ad insulam supradictam studio euangelizandi primùm iter intendit suum: salutatisque fratribus domûs, nauim conscendit, & prospero cursu ad Vualachranam appulit. Egressus autem in terram, ad ecclesiam se contulit, iubens interim in apici gramine campi suum figi tentorium. Eum verò vt eius insulæ habitatores conspexêre, multi, quibus sanior erat mens,

Ec. 1. 5.

Vacat operibus misericordiæ.

Psalm. 118.

Ic in insulã Vualachranam.

mens, vndiquè ad eum confluere, & eo, quo par fuit, honore eum excipere cœperunt: porrò complures ijs, quæ antè diximus, polluti flagitijs, iam arma sua aduersùs eum expediebant, tanquàm prælium inituri, aiebantque se, si quid ipsis molestiæ attulisset, illum planè trucidaturos. Id vbi sanctus Episcopus accepit, sanctam omnibus synodum indixit, excommunicationis sententiam intentans illis, qui nollent ei interesse. Illi verò minas eius floccipendentes, in sua peruersitate permanserunt. Porrò soli seniores ad sanctam venêre synodum, & eam, quam decebat, in omnibus obedientiam declarârunt, Beatus autem antistes vt vidit illorum obstinatos animos, seque illis conuertendis frustra nauare operam, cum lachrymis obsecrabat senes omnes illic præsentes, vt ad destruenda incesta illa connubia pro sua virili opem ferrent, Dominoque talenta duplicata referre curarent. Non recusârunt illi, sed rogarunt refractarios illos, nè tam barbaros se exhiberent, sed ab Episcopo, cuius curæ essent commendati, veniam peterent, suamque culpam faterentur & agnoscerent: nè, si secùs facerent, Dominus totam insulam vel peste, vel fame, vel hostili incursu perderet, quòd pastorem ipsis præpositum despicere viderentur. Interim Episcopus cum Clericis in Ecclesia Deum rogabat gemitibus inenarrabilibus, vt illorum cordibus adspiraret sanam mentem & voluntatem agendi pœnitentiam, & in operibus bonis eis præstaret constantiam, nè post susceptam emendationem rursùs instàr canum redirent ad vomitum. Non despexit Deus preces serui sui. Proxima enim luce illo cum Clericis de scripturis diuinis colloquia miscente, ex pagis vndiquè ad eum accurrêre permulti, ex animo petentes veniam, & dignam se acturos pœnitentiam pollicentes. Tum vir sanctus mirificè exhilaratus, in sanctum ingressus est conuentum, dixitque eis, non posse illos dignam agere pœnitentiam, nisi fœda priùs connubia discinderent & execrarentur, iuramentoque confirmarent, se ea nunquam repetituros. Id postquàm omnes deuotis animis fecêre, agendamque pœnitentiam suscepêre, vir Dei aliquot dies mansit illic, docens illos ea, quæ Dei sunt. Cùm autem indè esset abiturus, magnæ sanctitatis presbyteros apud illos reliquit, qui plebem in officio retinerent: atque ita cunctis valefaciens, inter eundum suas visitauit parœcias: cunctisque rectè constitutis, Traiectum venit, & aliquandiù illic moratus est. Deindè concionando & Ecclesias ædificando, totam suam perlustrauit diœcesim, Dominoque suo non postremus agricola, vineam egregiè instaurauit, familiæque eius, cui erat præfectus, cibum suo tempore ministrauit: vt ab eo veniente vigilans & ità faciens, talentumque sibi traditum duplicans inuentus, ab eo constitueretur super omnia bona eius, & in eius gaudium introduceretur.

Indicit synodum.

Attende quanti sit ponderis oratio iusti istius.

Multi priùs refractarij, in insula se corrigunt

Matth 25. Luc 12.

XIII. IMPERATOR autem vbi didicit omnia prosperè cessisse beato viro, nihilque in ea insula diabolici erroris resedisse, non ausus fuit diutiùs apud suam Iuditham illic hærere: sed in Gallias proficiscens, salutauit eam, & dixit: Hunc nobis in nostro negocio aduersantem Episcopum, si potes aut vllis flectere precibus, aut muneribus excæcare, nè id quæso intermittas. Sin minùs id potes, minis eum expugnare contende. Fecit illa, vt erat iussa, & modò precibus eum pulsans per epistolas, modò innumeras offerens diuitias, sanctum virum, qui in nullis sperauit pecuniæ thesauris, eò conabatur inflectere, vt sua authoritate ipsis faceret potestatem in damnato coniugio permanendi. Sed cùm ille sæpè recusaret, idque sine Pontificis maximi & aliorum præsulum iudicio fieri non posse assereret, Imperatrix bile percita, amoreque insano obcæcata, etiam iniussa secuta est Imperatorem, multisque nominibus Deo charum pontificem accusauit, iam animo pertractans, qua eum posset ratione quandoq; tollere è medio. Iam verò non contenta, vt fertur, cum Imperatore præter fas concumbere, etiam Bernardum quendam, quem è sacro fonte Imperator susceperat, adolescentem Deum timentem quondam Ægyptia mulier Ioseph patriarcham, sæpè ad fœdam secum explendam libidinem prouocabat. Illo verò recusante, & adulterij immane esse crimen asseuerante, Iuditha excandescens, veritaque nè tanta eius turpido ad aliorum notitiam deduceretur, omni spurcitia & dolo plena, iuuenem insontem crebrò apud Imperatorem detulit, quòd vi ipsam opprimere conatus esset. Vbi id cognouit Bernardus, voluit se innoxium declarare, idque coram Imperatore & duobus filijs eius Lothario & Ludouico, qui tum erant in Theodonis palatio: sed nemo erat ausus cum illo singulare inire certamen. Porrò vt beatus Fridericus Episcopus isthuc resciuit, multùm doluit, & instàr Samuelis Saulem lugentis, ardentissimis precibus rogabat omnipotentem Deum pro Imperatore & perfidiosa coniuge eius, vt illis sanam mentem largiretur.

Iuditha Imperatoris coniunx, frustrà virũ Dei expugnare contendit.

Gen 39. Iudithæ in Bernardum calumniæ

2 Reg 15.

XIV. PER id tempus sacerdos quidam Odulphus nomine in Oreschot morabatur, vir sanctissimus & nobilis genere, patrem habens Bodgisum, concionator egregius, diuinarum scripturarum lectioni deditus, bonorum operum cumprimis studiosus. Is quadam nocte fessa membra in lectulo reponens, per visum angelum Domini multo lumine conspicuum sibi adstantem vidit, & talia roseo ore verba promentem: Surge serue Dei, & ad Traiectense castrum propera, mansurus illic cum cæteris famulis Christi, & beato Friderico Episcopo strenuam nauaturus operam in habendis ad populum concionibus, vbicunquè illi visum erit. Ea visione perterritus vir Dei Odulphus, nocte surrexit, & itineri res necessarias parauit, memorque sententiæ Saluatoris, Omnis qui reliquerit domum, vel fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut vxorem, aut filios, aut agros propter nomen meum, centuplum accipiet, & vitam æternam possidebit: relictis omnibus, Dominum est secutus, & post triduum Traiectum peruenit. Processit autem in occursum eius Fridericus Episcopus cum Clero, & tanti viri aduentu exhilaratus, cum multo gaudio & honore eum excepit, & post preces ad Dominum in templo fusas, in Australi parte castri dedit ei hospicium satis commodum, cum adiuncto illi viridario. Ille verò talem se præbuit bonis consectandis operibus, vt tanquàm lucerna coram Domino lucens, omnibus resplenderet, ità vt tàm à Pontifice Friderico, quàm fratribus, pater monasterij vocaretur.

Huius vitã quære Iunij 12 die.

Matth. 19.

Odulphus presbyter venit Traiectum.

XV. EA tempestate Frisones, malo dæmone id agente, tam malè de sacrosancta Trinitate plerisque locis sentiebãt, vt Sabellij Arrijque hæreses ab inferis excitatæ viderentur. Sanctus Episcopus ea re percepta, animo commotus est, multumque flens & eiulans, citò ad eos profectus est, & pagos atque villas, eos docens, peragrauit. At proh dolor neque per seipsum, neque per socios suos ferocem illam gentem corrigere potuit: & cùm animi dubius esset, quidnam agendum foret, tandèm accepto consilio Traiectum misit legatum, qui S. Odulphum rogaret, vt quanta maxima posset celeritate ad ipsum in Frisiam contenderet. Et nuncio accepto, vir Dei præ martyrij desiderio lætus efficitur, & tanquam ad epulas inuitatus, iucundo animo se dedit itineri, & Stauerum, vbi Episcopus erat, peruénit. Eo viso, Episcopus mirificè lætatus, cùm eum osculatus esset, cum illo pariter totam regionem prædicando perambulauit. Erant enim ambo gladio spiritûs, quod est verbum Dei, armati, populumque illum ferum & belluinum vitali alimonia pascentes, breui tempore in agnos mutârunt, & ad Catholicam fidem reuocârunt. Scripsit autem beatus antistes in chartis de S. Trinitate quædam, easq; misit sacerdotibus paroeciarum diœcesis suæ, vt si repullularent errores, crebrò populis prælegerentur palàm. Æternus est pater, æternus & filius, æternus & spiritus sanctus. Distinctio enim in personis, vnitas cognoscitur in natura. Omnipotens pater, omnipotens filius, omnipotens & spiritus sanctus. Trinum quidem nomen, sed vna virtus & potentia. Filius à patre incomprehensibiliter genitus: Spiritus sanctus à patre & filio ineffabiliter procedens: potestas non accidens, sed perpetua & indiuidua manens: summitas sociabilis, regnum sine fine, gloria sempiterna. Quæ sola creat, sola peccata dimittit, & cœlorum regna concedit.

Frisones arrianizãt.

Fridericus & Odulphus eos conuertunt.

Symbolum S. Friderici.

XVI. INSVPER ad placandam sacrosanctam Trinitatem, Orationem de ipsa compositam pro salute plebis quotidiè ter, nẽpè manè, meridiè & vesperi iussit recitari. Porrò beato Odulpho, ex consilio Cleri & fidelium eius loci laicorum,

corum, quamuis inuito, Stauerensem ecclesiam curandam commisit: cunctisque rectè & ordine constitutis, Traiectum se recepit. Vt autem impleretur beati viri prophetia, anno salutis octingentesimo tricesimo quinto Murmanus Britonum rex regnum Francorum inuasit, Imperatori arma inferens, quòd propter fœminam deflexisset à recta via, Deique præcepta & legem neglexisset. Erat eius Murmani ingens exercitus, vrbesque ac vicos & pagos in Gallijs cepit & vastauit, atque innumeros trucidauit, multisque auctus spolijs, nullo accepto incommodo, in sua se recepit. Imperator quidem magnis coactis copijs illum insecutus, cum eo conflixit non semèl, sed infeliciter, permultis è suis desideratis proceribus. Tandem amplissima ei offerens munera, pacem ab eo petijt, & hostem sibi conciliauit. Nec latuit populum, cur permisisset Deus ea calamitate affici sanctam Ecclesiam suam, & iam de illicito Imperatoris coniugio multum in eo murmur audiebatur. Anni verò illius circulo euoluto, Imperatrix Bernardum, cuius antè meminimus, ad se euocauit, licèt nolentem, vt eius animum placaret, stimulanteque eam turpi amore, cum imperatore eum in gratiam reduxit, tanquàm miserta illius, & plerunque illum apud se detinuit. Ità fiebat, vt crebra eaque varia & inania inter ipsos colloquia haberentur, quæ tandèm adeò feruntur iuuenis animum corrupisse, vt cum Imperatrice Iuditha dormiërit. Ea re in vulgus sparsa, Pipinus, Imperatoris ex Irmingarde Imperatrice filius, magno animi mœrore affectus, cum Iesse Ambianensium Episcopo & Hilduuino Archicapellano, & Magfrido ac Eleazaro Abbate, atque Godefrido alijsque permultis regni primoribus Imperatorem adijt, multa ei obiecit, & reginam adulterij accusauit. Imperatore verò nihil respondente, sed toruis eos oculis adspiciente, atque caput agitante, illi reginam Iuditam vi abstulerunt, & in monasterium velatam detruserunt, domumque abiërunt. Sed post menses non adeò multos Imperator Iuditha recepta, Nouiomagium profectus est, & cum multis alijs etiam Iesse Episcopum captum, qui in cordis simplicitate Iuditham velauerat, vt ad meliorem frugem ea se reciperet, à sua sede mouit, cogens Episcopos, vt eum exauthorarent: quæ res cunctis bonis displicuit: porrò alios in carcerem coniecit, alios exilio mulctauit.

Idem habet Abbas Regino in Chronicis.

Murmanus rex vexat Franciam.

Iuditha accusatur adulterij.

Truditur in monasterium, sed id Imperator acerbiter vlciscitur.

XVII. VBI Gregorius Pontifex Romanus id comperit, multùm doluit, profectusque ad Imperatorem, durè eum obiurgauit, admonuitque vt cum coniuge resipisceret, veniamque illis suppliciter petentibus, ieiunium & pœnitendi formam præscripsit: Episcopis verò tum præsentibus, tum absentibus Apostolica authoritate præcepit, vt ipso recedente, Imperatorem & prophanam coniugem eius admonerent, & spiritalibus eloquijs pascerent: & si negligerent satisfactionem ipsis impositam, non alio quàm ethnicorum eos haberent loco, & perpetuo plecterent anathemate. Tum verò Imperator denuò se prosternens, fassus est peccatum suum, in omnibus morigerum fore promisit, Pontificemque Gregorium vt pro se & regni sui statu Deum deprecaretur, orauit, multisque eum regijs muneribus affecit. Sed Pontifex nihil illis muneribus transuersum actus, sed prudentiam serpentis & columbæ simplicitatem retinens, Imperatorem propter ea, quæ diximus, reprehendit, multaque tum ei, tum proceribus eius sanctorum pignora, quæ pro illorum salute secùm attulerat, elargitus est: & cum saluberrimis de vita æterna adhortationibus eos instituisset, vltrò citroque vale dicto, cum suis Romam reuersus est. Sed non diù pòst Imperator redijt ad vomitum, & auxit etiam peccatum suum. Interim Episcopi Germaniæ & Galliæ, memores præcepti Pontificis, per seipsos coràm, & per epistolas eum absentes orabant, nè ità se gereret. At ille palàm eos odio prosequebatur, inprimis autem Fridericum Episcopum, qui diuino spiritu repletus, aperuit ei facinus suum, nec quicquam reticuit, quòd æquitas dici postularet. atque præ cæteris vrgebat eum, vt sese corrigeret, non odio vllo aut liuore ductus, sed diuino ipsum timore stimulante, nè vnà cum illo periret: dixitque ei: Non licet fœminæ sacrum acceptam velamen abijcere: idque confirmabat sententia Zachariæ Pontificis sanctissimi, ità scribentis in Epistola ad Gallos: Qualicunque modo mulier, permittente canonicè viro suo, aut eo defuncto, velum sanctum acceperit in caput aut spontè, aut inuita, in eo permaneat omninò, nec dimittat.

Gregorius Papa pœnitentiam indicit Imperatori.

Imperator redit ad vomitum.

Odit Fridericum Episcopum, ipsum arguentem.

XIIX. PORRO anno Dominicæ Incarnationis octingentesimo tricesimo octauo, conuenêre filij Imperatoris, & communicato cum Episcopis, Ducibus & proceribus consilio, propter ignominiosum illud coniugium, & quod summi Pontificis iussa contempsisset, in quendam occultum locum eum includere decernunt, donec agat præscriptam pœnitentiam, & Deum sibi propitium reddat. Id postquàm gestum est, Iuditham ab Episcopo Iesse velatam, in Italiam ablegârunt, mortis ei minas intentantes, si indè reuerti aut aufugere ausa esset. Verum enimuerò non multò pòst Ludouicus Imperatoris filius, ea patris fortuna commotus, collectis quotquot potuit Francis, Imperatorem vixdùm inchoata pœnitentia è custodia eduxit, & Aquisgrani honorificè in eius sedem reposuit & palatium. Mox verò Imperator Ebbonem Rhemensem Archiepiscopum, virum sanè religiosum, vt potest animaduerti ex scriptis eius, iussit comprehendi, & ab Episcopis, quos ad id compulit, sine causa deponi. Deinde legatos misit in Italiam, qui Iuditham indè adducerent, venientemque summo cum honore & gaudio excepit: sed tinæns Episcopos, cum ea rursùs, relicta Francia, in oppidum quoddam Rheno adiacens profectus est, deincèps quotidiè in eorum conuiuijs citharis & lyris, & tympanis, & tibijs personantibus.

Ludouicus Imperator à filijs includitur.

A Ludouico filio liberatur.

Ebbonem Episcopum deponi curat.

XIX. CERNENS igitur beatus Episcopus Fridericus induratum esse pectus illius, per epistolam significauit ei, nisi resipisceret, se illum excommunicaturum. In ea epistola multas habuit sanctorum Patrum sententias, & inter cætera scribit in hanc sententiam: Quandoquidèm Christi seruum te dici & haberi vis, quid ità seruos eius, Anselmum Mediolanensem, Wolfoldum Cremonensem, Theodulphum Aurelianensem, Iesse Ambianensem, Ebbonem Rhemensem antistites sine vlla ratione condemnâsti? An verò id iussit, vt faceres, ille, qui per prophetas suos dicit: Qui vos tangit, tangit pupillam oculi mei? & rursùs: Nunquid vos vltionem reddetis mihi? Et si vos vlciscimini cõtra me, citò velociter reddam vicissitudinem super caput vestrum. Nôsti Apostolum dicẽtem: Tu quis es, qui iudicas alienum seruum? Suo domino stat aut cadit. Tu certè non vis nisi à te iudicari seruos tuos. Si quis alius id attentet, stomacharis & pœnas ab eo repetis. Quod igitur tibi fieri non vis, cur tu id facere Domino dominorum non dubitâsti? Pessimè quidem fecisti, non enim ab hominibus, sed à Deo iudicandi sunt summi sacerdotes, nec à prauæ vitæ hominibus lacerandi, sed potiùs à fidelibus tolerandi. Præterea in conuiuijs vestris quotidiè sunt cithara, & lyra, & tympanum, & tibia, & opus Dei non respicitis, nec opera manuum eius consideratis. Quamobrèm vindicabit Deus in vobis seruos suos, & dilatabit infernus animam suam, & os suum, nisi resipueritis, aperiet, in eumque vos descendetis, & sublimes vestri deprimentur oculi, eò quòd posueritis amarum in dulce, & dulce in amarum.

Episcopi, quos Ludouicus vexauit.

Zach. 2. Ioel 3.

Rom 14.

Esaia 5.

XX. HVIVSCEMODI verbis Imperator magis etiam in virum Dei ira inflammatus, de eius nece tractare cœpit, reginæque ad eam semper instiganti id negocij dedit, vt eam conficeret. Atque ità in Gallias proficiscens, profanam Imperatricem apud Rhenum reliquit, vt eam cædem acceleraret, ac deindè ipsum incunctanter sequeretur. Multas igitur illa beato viro molita insidias, cùm eum nec precibus, nec amplissimis promissionibus flectere posset, quadam æstate illo Traiecti, paucis retentis militibus, more solito cum fratribus degente, atque illic suum præstolante obitum, quem impendére sciebat, Imperatrix sub dies Caniculares conuocatis vndiquè ad se illis, quos sibi & Imperatori fidos nouerat, ità locuta est: Quanta præ cæteris Episcopis molestia & me & Imperatorem Fridericus Præsul afficiat, vos latére non puto. Itaque modis omnibus oratos vos velim, quos aliqui nostra capessere iussa par est, vt me de illo vlciscamini, idque arte quadam, nè res innotescat, vndè vobis ingens possit creari peri-

Adultera Imperatrix mercede sicarios conducit, qui S. Friderico occidant.

periculum. Eius facinoris amplissimam à nobis mercedem expectabitis. Displicuit is sermo omnibus religiosis & probis viris: sed duo superbi & cupidi iuuenes promiserunt reginæ se eam rem curaturos, modò velit præmium polliceri. Vbi id ma promisit, & omnes iurârunt se Episcopo minimè indicaturos, illi cùm sicas accepissent, Traiectum se contulerunt. Quò cùm peruenissent, dixerunt se habere in mandatis à regina, quæ Episcopo cuperent indicata. Quod vbi Episcopo ad sacrificandum sese præparanti significatum est, ille ingemiscens, erectis sursùm oculis & manibus, Deo prolixè gratias egit, quòd tempus optatæ mortis adesset. Deindè ad adstantes vultu angelico conuersus,

S. Fridericus prædicit obitum suum.

Scio, inquit, quid isti velint: sed expectare eos iubeo, donec peractum sit sacrificium. His dictis, è cathedra pontificia surgens Missam cum multa deuotione celebrauit, & post lectum Euangelium sermonem habuit ad populum, obitumque suum obscurè & tectè prædixit, nè illos mœrore afficeret, à quibus se haud aliter atquè patrem nouerat amari. Ait enim, se illo die escam sempiternam cum sanctis in cœlis à Domino perceptuum: porrigensque eis corpus & sanguinem Domini, omnibus valedixit, & pastor fidelis pastori bono Domino nostro Iesu Christo oues ipsi commissas commendauit. Vidisses tum clerum & populum omnem præ dolore lachrymantem, nec tamen scientem quid hæc sibi vellent, quæ ab Episcopo fiebant. Absoluto sacrificio, sic vt erat vestitus, in oratorium sancti Iohannis Euangelistæ, vbi eius sarcophagus erat, ingressus, exclusis omnibus præter vnum Capellanum suum, sanctorum omnium cum lachrymis & suspiriis patrocinia implorauit, & deindè eos, qui ad ipsum missi erant, iussit introduci. Illis intrantibus, Capellano suo præcepit, vt retrò altare Saluatoris ambularet, nec rediret, donèc ab ipso esset accitus. Cumque iam solus esset cum sicarijs illis, eosque trepidantes cerneret, ait ad eos: Facite, quod iussi estis, intrepidi. Ego enim aduentùs vestri causam sciui antè, quàm vos huc veniretis. Id vbi illi audiêrunt, cùm eum vltrò mortem expetere viderent, in extis eum sicis suis percussêre, atque irridiculè vicissim dixerunt: Vlta se est de te regina nostra.

Constantia sancti viri.

Cæditur à sicarijs, A 838.

At martyr Dei quibus poterat viribus vulnera compressit, nè sanguis & intestina effluerent, dixitque sicarijs illis, vt properè abscederent, nè comprehenderentur. Illis celeriter aufugientibus, post aliquantam moram accersiuit vir beatus Capellanum suum iussitque vt ex muro contemplaretur, num illi nuncij Rhenum traiecissent, & qua vterentur celeritate, ipsi renunciaret. Fecit ille, vt iussus erat, reuersusque ad Episcopum, vt eum vidit in facie mutatum, penè exanimatus quæsiuit, quid haberet, aut quidnam ipsi accidisset. Tum vir sanctus rogans eum, nè perturbaretur, Percussus sum, inquit, fili mi. Aduoca fratres & commilitones meos, accersi populum Dei, vt reddant me, vndè egressus sum, terram terræ, orentque vt spiritus meus, licèt indignus, ditigatur ad Dominum, pro cuius legibus & amore sanguis meus hodie fusus est. Id postquàm ille audiuit, euellens capillos suos & flens, miserabiles dabat voces. Vbi autem cæteris indicauit, quis planctus, quæ lamenta illic extiterint, nemo pro dignitate explicare queat. Tandem sancto Odulpho, beati viri coperatore, cum Clero & populo aduenientè, simulque omnibus clamantibus, Cur nos pater orphanos derelinquis? gloriosus martyr cum lachrymis propherico spiritu dixit: Fratres & filij mei charissimi, si qua mihi pars est cum sanctis in cœlo, non vos relinquam desolatos, sed pro vestra salute & incolumitate perpetuus ero intercessor. Sed noueritis tamen propter Imperatoris, coniugisque & procerum eius peccata, totum regnum, Danorum incursione vastatum iri, & propter iniquitates nostras etiam hanc vrbem & diœcesim pœnas luituram. His ægre prolatis, cùm populo bene precatus esset, viuus in tumulum intrauit, psalmodiasque, quæ in funere cantari solent, ipse inchoans, dixit: Placebo Domino in regione viuorum. Deinde crebrò repetens versum hunc, In manus tuas Domine commendo spiritum meum, cœlum supinus intuebatur. Et cùm dixisset, Hæc requies mea in sæculum sæculi: hîc habitabo, quoniam elegi eam: Domino spiritum reddidit. Clericis autem corpus eius humantibus, tanta odoris suauitas totam compleuit ecclesiam, vt præsentes omnes nihil ambigerent beatorum spirituum illuc multitudinem aduenisse, quæ sancti martyris animam ad cœlos cum triumpho deduxisset. Quò nos quoque per eius merita perducat, qui viuit & regnat in infinitâ sæcula sæculorum, Amen. XXI.

Prædicit clades regni ex Barbarorum incursione.

Animam agit.

Nortmannorum irruptio in Gallias.

Eodem autem anno propheticus beati viri sermo cœpit impleri. Nortmanni enim cum magna classe mare ingressi, ad oppidum Dorestadum, quod nunc Vuyck vocant, olim tam amplum, vt ferantur in eo quinquaginta & quinque ecclesiæ fuisse, appulerunt, vastatumque flammis exusserunt, & cum opima præda etiam multos captiuos abduxerunt. Ac deinde omni regione populata & vexata, abiêrunt. Non multis verò interiectis annis reuersi, Traiectum vi ceperunt, cæsis omnibus eius loci incolis. Inde factum est, vt post obitum Alfrici, qui fuit pater beatissimi Friderici martyris & Lutgeri Episcoporum, cunctis ex agro profligatis, Traiectum plane desertum & euersum permanserit, vsque ad Baldrici antistitis tempora: quibus etsi non paria pristinis, noua tamen & bona sunt mœnia instaurata. Porrò Germaniæ & Galliæ Episcopi, comperta cæde immerita beati Friderici, vno animo in Imperatorem & Iuditham insurgentes, dixerunt dignos eos esse, qui regno pellerentur, & anathemate percussi, melioribus cederent, qui populum Dei regere, non iugulare, scirent, eiusque legem & cæremonias seruarent. Quod vbi Imperator didicit, multùm anxius & perturbatus, verebatur ne ab ipso ad fi.os deficerent, ipsoque pulso, illos eligerent. Iurauit igitur cum regina in conspectu omnium, se ab Episcopi Friderici cæde prorsùs immunes esse, & neque voluntate sua eam perpetratam: ipsos autem sicarios, qui eum peremissent, nullibi posse reperiri. Tum verò Episcopi, qui conuenerant, domum abiêre, missisque militibus, vbique inquiri illos homicidas iussêre. Illi igitur certam sibi necem impendéte videntes, acceptâ à Iuditha mercede tanti sceleris, è regno in regnum profugi ferebantur, donèc subitanea extincti morte, in tartarum demigrârunt. Imperator autem homicida & periurus, dum filium Ludouicum trans Rhenum persequitur, subitò correptus morbo, & in nauim delatus, in insula iuxta Ingelnheim vita functus est. Posteà Metim translatus, in S. Arnulphi basilica tumulatus est, resq; ipsa declarauit, licèt Pius vocatus fuisset, qualis factis fuerit. Quid autem Iuditha acciderit, aut quo pacto è vita excesserit, cùm non sit literis annotatum, pro incomperto habetur. At beatus Fridericus martyr multis fulsit virtutibus, vt hodieq; fulget, ipsumque inuocantibus & medicum & medicinam se exhibet. XXII.

Traiecti vastatio

Traiectum instauratur.

Percussores sancti viri subitò moriuntur.

Obitus Ludouici Imperatoris

Vide hominem sacrilegum & impium.

Disce hinc num sancti ignorêt res nostras.

Svnt verò permulti etiamnùm superstites vtriusque sexûs homines, qui testentur temporibus Baldrici pij antistitis id contigisse, quod iam relaturi sumus. Vir quidam profanus post æditiuum res & omnes veteris ecclesiæ thesauros curabat. Is coram hominibus ità se comparare nouerat, vt agnus putaretur, cùm esset reuera lupus rapax, clàm auferens, nesciente domino eius, dona, quæ ad aras offerebantur, & cereos truncans scelerate & flagitiosè absumens, qui in venerabili monasterio ob effugandas noctis tenebras ponebantur. Idem ipse persæpè medijs noctibus immania in templo perpetrabat sacrilegia, vestesque sacras, quibus quotidiè sacrificium Missæ peragebatur, in sacello sancti Iohannis Euangelistæ, vbi beatus Fridericus quiescit, in lecto suo sibi substernebat, sanctorumque monumenta impudentissimè ventris sui excrementis & lotio adeò contaminabat, vt quicunque eò vellent orandi causa ingredi, accedere præ horrore non possent. Interim nocte quadam dormienti sacer pontifex Fridericus apparet, vultu & veste mirifice radiante, sequebanturque eum Alfricus & Ludgerus, qui etiam Episcopatu successerant, atque in eodem sacello humati erant, multa etiam ipsi luce conspicui, manibus tenentes pedum, vt solent antistites. Itaque beatus Fridericus pedo sursùm adducto hominem illum, potu obrutum, in pectore XXIII percu-

percutit, expergefactoque dicit: Quid ità frater hîc supinus stertis? Cur ausus es sacras vestes tibi substernere, & nostros tumulos tam fœdè conspurcare? Effer hinc lectum tuum, & locum repurga: quæ sanctis furatus es, restitue, agens pœnitentiam: cessa impiè agere, & ad Deum, à quo recessisti, te conuerte. Quòd si ità non egeris, vitam hanc cum tormentis amittes, & ibis in ignem semper arsurum. Talia vt ille accepit, luce perterritus, timuit quandiù eos vidit: sed illis recedentibus, pulso timore, non nisi phantasmatis loco habuit visionem illam. Manè surgentem ædituus interrogat, num quam ea nocte visionem viderit. Respondit ille se tres vidisse angelos, qui eum iusserint deincèps extra templum dormire: at ignorare se, num res vera fuerit, an phantasma, quo permulti illudantur. Quod autem de sacra veste, de sacrilegio, de sacrorum tumulorum pollutione esset reprehensus, id subticuit, timens pœnas, si ædituus resciret. Celat impius peccatum suum.

XXIV. IVSSIT igitur herus eius, id est, ædituus, vt si denuò apparérent, de illorum nominibus perquireret. Ille verò non solùm nullas Deo gratias egit pro ea ipsi oblata visione, sed etiam in suis flagitijs perseuérans, cùm se potu ingurgitâsset, media nocte rursùm solus suum repetijt lectulum. Mox verò dormitante eo, & penè adhuc vigilante, iterùm adsunt tres Episcopi, quos diximus, consimili habitu: & stomachabundus beatus martyr Fridericus pedo illum cædit, dicitque ei: Cur ausus es venire contra iussa nostra? cur non solùm celare ea herum tuum, sed nec exequi voluisti? Sed collige te tandèm, & cum lacrymis confitere peccata tua, & bonis operibus nouum quendam baptismum tibi effice, qui priorem tuis sacrilegijs perdidisti. Si aliter feceris, & facinus tuum confessus non eris, certa te mors manet. Domino quoquè tuo, sicuti petijt, nomina nostra indicato hoc pacto: Fridericus, & eius frater Alfricus, & Ludgerus pastor probus. His dictis, ea visio disparuit. At miserum illum nullus corripuit tantæ visionis metus & horror, sed permanente satana in eius pectore, induratum est cor eius: ducensque ea omnia, quæ audierat, pro nihilo, ebrietate obrutus, obdormiuit. Orto autem sole, ædituo exposuit visionem & nomina sanctorum: sacrilegium autem silentio pressit, nec voluit confiteri. Tum verò ædituus secum admirans, dixit: Caue, nè quid fortassis in sanctos Dei admiseris, vndè tibi sempiternum immineat exitium. Si enim talis esset animus tuus, qualis est frons tua, equidem puto non fuisse iussuros illos, vt è templo exportares lectum tuum. Nescio tamen, vtrùm vera sint, quæ narras. Sed nè quis meo iussu perijsse te dicat, effer lectum tuum, & præ foribus templi cubato, donèc è pontifice nostro cognoscam, quæ sit eius hac in re voluntas & sententia. Sed ille propedièm periturus id negligens, plus solito potitauit, & media nocte in templum dormitum abijt. Quid autem ea nocte gestum sit, nescitur: sed sub auroram cùm nemo ad preces Matutinas pulsaret campanas, fratres ostiolum ex cardinibus leuantes, cùm intrò ingressi eum excitare vellent, inuenerunt miserum iam ardentem, & lectum eius igne sulphureo absumptum: sacellum autem lotio & stercore illius contaminatum. Id illi conspicati, non dubitârunt ea causa fuisse cælitùs inflammatum: conuocatisque omnibus eius loci habitatoribus, extra oppidum eum extulerunt sepeliendum: cumque portaretur, è cadauere eius ignis instàr fulgetri procedebat, perspicuè declarans, quàm immaniter in beatum Fridericum & eius successores peccâsset. Vide quàm sit periculosum celare peccata & vitam non emendare. Eccè diuinam vltionem in hominem sacrilegum & sacra prophanâtem.

XXV. POST eum diem nemo in illo oratorio vel templo venerabili hactenùs cubare ausus fuit: sed strato ante fores lectulo, custos dormiebat, benè obseratis ostijs. O felices illos, quibus beatus hic martyr cordi est. Felices illos, qui si bi apud Deum talem parant intercessorem. Securus æternam expectat vitam, qui tantæ suauitati inhæret. Feliciter nauta obtinebit portum, qui hunc sibi curauerit adhibere gubernatorem. Sapiens viator est, qui eo fruitur ductore. Prudenter bona omnia exequetur, qui eius vult vestigijs insistere. Qui de facultatibus suis eum honorârit in terris, centuplum cum sanctis in cœlis recipiet. O Traiectensis ciuitas, tu felicior & sanctior multis: de tuis apud Dominum Iesum semper lætare patronis. Pugnat aduersùs hostes tuos innumerabilis cœlorum exercitus. In quibus preciosus martyr & pontifex Fridericus, diuino accinctus gladio, nocte & die te non desinit fortiter tueri: præstante Domino nostro Iesu Christo, cui est honor & imperium sempiternum, Amen.

Anno Christi 1362. 28. mensis Iulij, à Folkero Episcopo Gibeletensi, Vicario in Pontificalibus Traiectensis Episcopi, è sarcophago beati Friderici caput extractum auroque & argento inclusum est, ad gloriam & laudem omnipotentis Dei, & ipsius sancti viri maiorem venerationem & honorem.

VITA ROBERTI SALENTINI ORDINIS SANCTI BENEDICTI, CONGREGATIONIS COELESTINORVM, IOANNE A BOCSO Parisiensi, ac Cœlestino Authore, ex ijs, quæ Sacerdos quidam B. Roberto coætaneus, & ad sepulcrum eius sanatus, collegit. AN. 1300.

Reuerendo Patri D. Celso Amerigo Romano, Generali totius Ordinis Cœlestinorum Procuratori I. à Bosco Cœlestinus, S.

PROLOG. QVI te norunt (Reuerende Pater,) non possunt quin te amore complectantur, ob præclaras animi dotes, quibus te Deus Optimus ac liberalissimus, tam profusè ditauit, vt si Vatem agere liceat, nostræ Congregationi quandoque maximum atq; eximium splendorem sis allaturus, ob id præcipuè quod summa voluptate afficieris, dum nostratûm veterum Patrum præclarè acta recitare audis, téque in omni tuæ vitæ institutione, gnauiter ad illorum imitationem comparare studes, quæ duo, Natura & Pietas, tibi fausto felicíque Omine, honoris culmen portendunt: ad quod sola virtus, in omni benè instituta Republ. viam struere consueuit. Quo pede cœpisti (Amabilis & Amate Pater) sic benè semper eas. Celsusque vt nomine es, sic esto religione, sic moribus, sic ingenio. Eris vero, si ab illorum, sub quibus nostra floruit & efflorui Congregatio, tramite, non recedas: inter quos non infimum locum obtinet, beatus Robertus Salentinus, cuius vitam nostratûm quamplurimis solo de nomine agnitam, è latebris eruo, inque tui gratiam, quem didici ipsam ardenter percupere, ante omnium oculos conijcio. Vt vel tantillus hic meus labor, attestetur meo erga te stabili inconcussóque amori, Quem tua humanitas atque propensum in me studium, vndecim iam annos aluit fouitq;, quémque præclara vitæ tuæ ratio, ac religiosorum morum excellens dignitas, æternùm alet ac fouebit, ad illius gloriam in quo te diligo, méque vicissim ipse in bono diligis. Quod perpetuò facias opto. Vale. Lugdu. Idib. Septemb. 1605. IVL. 18.

I. VERITATIS veracissima relatione scimus: Arbores bonas, fructus suaues proferre consueuisse. Ob quam rem nihil mirum fuit: sanctissimos atque pijssimos Roberti genitores, tàm preciosum edidisse palmitem. Ipsius Patri Thomasius nomen fuit: Matri vero Beneuenuta, Salensis oppidi in Apprutio ambo incolæ, quo etiam loco Robertum natum fuisse constat: ob quod Salentini cognomen, illi attributum narrant. Hi Deo deditissimi coniuges, Catholicis pijs ac deuotis operibus, præter suos conciues adeo enitebant: vt ipsorum domus aduentantium esset iuge hospitium: eorumque facultates cunctæ, pauperum vsibus forent ascriptæ. Beneuenutæ porro in Deum feruor mirus extitit: quæ à beato Petro Cælestino, qui tunc temporis florebat, edocta: quot annis tres quadragenas, atque singularum hebdomadarum quartam sextamque ferias, sola panis & aquæ epulatione, contenta, ieiunabat, horas ca- Thomasius Pater, & Roberti, & Beneuenuta mater.